

В. О. Кабанець, кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України
ORCID ID: 0000-0003-2149-9165

ОКРЕМІ ПИТАННЯ СТАНУ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНOSTІ ПРОБЛЕМ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ У ПОСТКОНФЛІКТНИХ ДЕРЖАВАХ*

У цій статті розглядаються окремі питання стану сучасної наукової розробленості проблеми прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах. Огляд стану дослідження зазначеної наукової проблеми здійснюється комплексно з урахуванням характеру міждисциплінарного пізнання, особливостей вжитого понятійного апарату, а також уже наявних напрацювань учених.

Постановка проблеми. Прогнозування та запобігання злочинності в постконфліктних державах є новітніми реаліями сучасної кримінології в Україні. Глобальні суспільні зміни початку XXI ст., особливо в контексті протистояння демократичного устрою авторитарному, торговельних (ресурсних) війн та ін., призвели до поширення глобальних збройних конфліктів, у центрі яких опинилась Україна. Наслідками збройних конфліктів є дестабілізація суспільства, недовіра до державних інституцій, політична криза, зростання організованої злочинності, порушення громадського порядку тощо.

Постконфліктні періоди держав, які пройшли через значні збройні конфлікти, характеризуються державною крихістю, продовженням воєнних економік та слабким соціальним капіталом, що створює сприятливе середовище для розвитку злочинності.

* *Примітка.* Стаття підготовлена у межах розробки фундаментальної теми дослідження «Злочинність в Україні у повоєнний період: кримінологічні прогнози та заходи запобігання» відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України (держ. реєстр. в УкрІНТЕІ № 0124U005211).

Ця ситуація вимагає перегляду традиційних кримінологічних підходів та розробки нових моделей прогнозування, що враховують специфічні повоєнні індикатори, а також комплексних стратегій запобігання, сфокусованих на реінтеграції ветеранів, контролі над зброєю, інституційному відновленні та зміцненні соціального капіталу на рівні громад.

В Україні офіційна статистика злочинності під час воєнного стану, що опублікована на сайті Офісу Генерального прокурора, демонструє істотні коливання у бік збільшення облікованих кримінальних правопорушень, що тягне несприятливі структурні трансформації явища кримінальної протиправності. Схожі процеси раніше відбувались й в інших країнах, що пережили війну (Колумбія², Афганістан³). У цьому контексті особливої актуальності набуває завдання здійснити своєрідний зріз сучасних наукових досліджень злочинності та спроб її прогнозування, аби врахувати вже напрацьоване знання під час формування надійної теоретичної основи для нових наукових розвідок в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове осмислення проблем прогнозування та за-

² Kleffmann J, 'Organised Crime in Post-Conflict Settings – Organised Crime as a Challenge for International Peacebuilding Efforts in Post-Conflict Colombia' (ResearchGate, 2019), <https://www.researchgate.net/publication/334130635_Organised_Crime_in_Post-Conflict_Settings_-_Organised_Crime_as_a_Challenge_for_International_Peacebuilding_Efforts_in_Post-Conflict_Colombia>.

³ I L P Nyborg, 'Emerging Perspectives on Post-Conflict Police-Community Relations' (2019) 15(2) Journal of Human Security 1 <<https://doi.org/10.12924/johs2019.15020001>>.

побігання злочинності в постконфліктних контекстах розвивається в межах кримінології, політології, соціології, психології, інформаційних технологій, історії та інших наук. Слід зазначити, що дослідження з прогнозування злочинності у вітчизняній кримінології не набули широкого поширення, напевно, через їх очевидну теоретичну складність, відсутність верифікованої емпіричної основи тощо. Науковцями висвітлювались окремі питання прогнозування, але в межах суміжних тем.

Представлена проблематика сьогодні активно досліджується колективом відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, а саме: В. С. Батигареєвою, А. Б. Благою, В. В. Голіною, А. В. Калініною, М. Г. Колодяжним, О. Г. Куликом, О. В. Новіковим. Питання щодо прогнозування злочинності також вивчали: О. М. Литвинов, А. П. Закалюк, І. М. Даньшин, О. В. Лисодед, А. Ф. Зелінський, О. В. Туляков та ін. Серед зарубіжних кримінологів, що звертали уваги на цю предметну площину, слід виділити: L. Wilkins, D. Farrington, L. Sherman, D. Weisburd, R. Rosenfeld, D. Nagin, R. Berk, G. Mohler, P. Brantingham, J. Ratcliffe, A. Piquero, I. Nyborg, J. Kleffmann, M. Murphy та ін.

Попри наявні наукові напрацювання ця проблематика не вичерпала себе. З огляду на фрагментарність її дослідження та перебування України в специфічних умовах фронтірності (воєнний час, наближений до мирного), подібні форсайт-дослідження видаються особливо затребуваними та такими, що, безумовно, заслуговують на увагу з точки зору своєї соціальної затребуваності.

Мета статті – проаналізувати стан сучасної наукової розробленості проблем прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах і визначити перспективи подальших наукових розвідок цього питання у кримінологічній науці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичний конструкт, як основа дослідницької програми, повинен охоплювати: чітку систему понять і термінів; поєднання методів різних наукових дисциплін; критичний аналіз існуючих наукових теорій; визначення перспективних напрямів до-

слідження через виявлення проблем; емпіричну підтримку теоретичних висновків¹.

Водночас, тема прогнозування злочинності у постконфліктній Україні, як фундаментальна робота, знаходиться на початковому етапі. У цій статті здійснюється спроба виявити масштаб наукової розробленості проблеми у вузькому значенні цього слова. Як зазначено в роботі М. Г. Колодяжного та А. С. Яковлева, вузький підхід у дослідженні передбачає опрацювання основних літературних джерел, присвячених відповідній науковій проблемі².

Щоб скласти уявлення про стан розробленості проблеми прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах, необхідно розглянути ті аспекти, що спрямовані на досягнення певних ключових завдань, а саме:

1) оцінка рівня теоретичної та емпіричної розробленості проблеми прогнозування злочинності, у тому числі в її постконфліктному контексті, з урахуванням глибини її концептуалізації;

2) ідентифікація та аналіз наявних прогалин у сучасному стані кримінологічних знань стосовно обраного предмета дослідження, що дозволяє виявити невирішені аспекти та теоретичні суперечності;

3) визначення перспективних напрямів наукових розвідок, спрямованих на пізнання кримінологічної сутності прогнозування певного соціально-правового феномену з урахуванням динаміки суспільних трансформацій у державі після завершення збройних конфліктів;

4) встановлення місця конкретних наукових питань у загальній структурі суміжної проблематики, що сприяє формуванню ієрархічної моделі кримінологічних концепцій;

5) систематизація релевантних наукових знань, пов'язаних із предметом дослідження, з метою їх інтеграції в єдину узгоджену парадигму для подальшого теоретичного розвитку³.

Оцінка рівня розробленості проблеми прогнозування злочинності в українській кримінології.

¹ Калініна А В та Шрамко С С, 'Наукове розроблення проблеми запобігання автотранспортної злочинності: стан та перспективи' in *Альманах наукових праць фахівців НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В В Сташиса* (Право 2022) 16.

² Колодяжний М Г та Яковлев А С, *Злочинність у сфері земельних відносин: феномен і стратегія запобігання* (Право 2024) 10–11.

³

У вітчизняній кримінології проблема прогнозування злочинності розвинена недостатньо. Акцент робиться хіба що на адаптацію класичних методів до локальних реалій (зокрема таких, як війна, суспільні трансформації). При цьому теоретична концептуалізація враховує такі криміногенні ризики, як ПТСР, обіг зброї та ін., проте менш глибоко порівняно із зарубіжною кримінологією, яка фокусується на профілактиці злочинності. До того ж, методологічне опрацювання поєднує традиційні та сучасні інструменти, але обмежується наявністю «достатніх даних». Попри це, загальний рівень розробленості проблеми прогнозування злочинності характеризується підвищенням потенціалу внаслідок проведення новітніх досліджень (наприклад, проєкти НАПрН України).

Теоретична розробленість базується на детермінантах злочинності (соціально-економічні, психологічні, воєнно-політичні тощо) з інтеграцією перехідного правосуддя та криміногенних ризиків. Концептуалізація (моделі сценаріїв, SWOT-аналіз, меритократія для профілактики) відбувається, звісно ж, у контексті війни. Наприклад, «метаморфози» злочинності враховують постконфліктні фактори (зброя, міграція та ін.). Як зазначає О. В. Новіков, в умовах стрімких змін у соціально-політичному житті суспільства традиційні, усталені методи прогнозування злочинності втрачають свою ефективність та потребують якісного оновлення¹.

На думку В. В. Василевича, для ефективного передбачення злочинності необхідно використовувати усі наявні види кримінологічного прогнозування, які є науково обґрунтованими, підтвердженими практикою, а також впроваджувати заходи прогностичної діяльності. Це дозволить не лише досягти цілей прогнозування, а й розширити можливості практичного втілення теоретичних висновків і рекомендацій. Автор наголошує на необхідності інтеграції теорії та практики для підвищення ефективності протидії злочинності².

Емпірична частина прогнозування злочинності спирається на статистичні показники Офісу Генерального прокурора (відкриті дані), результати опи-

тувань, моніторингу інформаційних джерел (ЗМІ, Єдиного державного реєстру судових рішень, оперативних щодобових зведень МВС та ін.). При цьому методологією прогнозування є регресійний аналіз, факторний аналіз, експертні оцінки, сценарне прогнозування та ін. Разом із тим у сучасних умовах доступності до інформаційних ресурсів точність емпіричних даних є доволі спірною внаслідок нерепрезентативності даних. Це викликано такими чинниками, як міграція населення, закриття для вільного доступу окремих реєстрів і статистичних даних, свідоме поширення дезінформації у ЗМІ тощо.

Оцінка рівня розробленості проблеми прогнозування злочинності в зарубіжній кримінології.

У зарубіжній кримінології проблема прогнозування злочинності успішно вирішується як теоретично, так й емпірично, еволюціонуючи від аналізу суто соціологічних моделей злочинної поведінки до глибокої концептуалізації, що інтегрує методи математики, фізики та штучного інтелекту. Ця концептуалізація ґрунтується на просторово-часових факторах (наприклад, мобільність людей і конвергенція можливостей), а методологічне опрацювання охоплює як класичні статистичні інструменти, так і машинне навчання. Загальний рівень оцінюється як високий, з акцентом на практичне застосування в превентивних стратегіях (Predictive Policing), прикладами яких є програмне забезпечення PredPol або COMPAS, що використовуються для аналізу злочинності та короткострокового прогнозування вчинення злочинів.

Методичні проблеми та переваги зарубіжного прогнозування злочинності та екстраполяцію їх до вітчизняних реалій висвітлював соціолог А. А. Бова, який основною проблемою прогнозування в Україні називає відсутність якісних і повних даних для емпіричних досліджень³.

Сучасна теоретична база прогнозування у розвинених країнах світу базується на:

– теорії раціонального вибору (Rational Choice Theory): підхід до пояснення людської поведінки, який припускає, що люди приймають рішення раціонально, оцінюючи свої уподобання та наявну інформацію, щоб максимізувати власну вигоду (користь);

¹ Новіков О В, 'Проблеми використання деяких методів прогнозування злочинності для передбачення криміногенної ситуації в Україні у повоєнний період' (2025) 49 Питання боротьби зі злочинністю 43 <<https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-43>>.

² Василевич В В, 'Теоретичні проблеми кримінологічного прогнозування' (2012) 5 Науково-інформаційний вісник Право 118.

³ Бова А А, 'Методичні проблеми прогнозування злочинності' in *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* (Нац акад внутр справ 2016) 65.

– теорії рутинної активності (Routine Activities Theory): концепція, яка пояснює виникнення злочинності в результаті збігу трьох умов у певному місці та часі: наявність вмотивованого злочинця, відповідної жертви (цілі) та відсутність здатного охоронця;

– теорії закономірностей злочинності (Crime Pattern Theory): теорія, яка пояснює, як злочини відбуваються внаслідок рутинної діяльності та «просторових моделей» злочинців і жертв, а не є випадковими подіями.

Глибина концептуалізації теорій проявляється в моделях, що враховують людську мобільність, екологічні мережі та ситуаційні фактори¹. Наприклад, routine activities theory пов'язує зростання злочинності із соціальними змінами, такими, як урбанізація. Ці теорії забезпечують основу для прогнозів, обмежених раціональними злочинами з високою адаптивністю.

Емпіричні дослідження у прогнозуванні злочинності опираються на лонгітюдні дані (наприклад, когортні дослідження від народження, що відстежують групу людей протягом тривалого часу), великі дані (Big Data) із джерел на кшталт Twitter/X, GPS та VGI, а також на такі прогностичні моделі, як SEPP (Self-Exciting Point Processes), де поява нової події збільшує ймовірність подальших, що переважно використовується для прогнозування рецидивної злочинності. Методологічний інструментарій включає регресійний аналіз, нейронні мережі, агентно-орієнтоване моделювання та GIS для ідентифікації «гарячих точок» (hot spots). Точність короткострокових прогнозів (години-дні) сягає 70–80%, що підтверджено емпіричними перевітками в таких країнах, як США, Велика Британія та Канада.

Ідентифікація та аналіз прогалів у сучасній кримінології стосовно прогнозування злочинності.

Прогнозування злочинності є ключовим елементом кримінологічної науки, що полягає у використанні наукових методів для передбачення тенденцій, а також місць, часу чи осіб, пов'язаних зі злочинами². Злочинність розвивається динаміч-

но, часто випереджаючи суспільні зміни, що стимулює інтенсивний розвиток кримінології. Проте, якщо більшість наукових досліджень зосереджена на вивченні процесів, що вже відбулися, то прогнозування залишається єдиним кримінологічним інструментом, покликаним передбачати майбутні злочинні тенденції. Водночас сама сфера прогнозування все ще характеризується низкою прогалів, невирішених аспектів та теоретичних суперечностей.

У міжнародній кримінології (зокрема, в США, ЄС та Великій Британії) прогнозування злочинності досягло достатнього рівня розвитку, головним чином, через фокус на «прогностичній поліції» (Predictive Policing)³, хоча цей метод і стикається з низкою суттєвих методологічних та етичних прогалів. Концептуальна база цього прогнозування включає три основні епістемологічні підходи: 1) математичну соціальну науку, яка використовує математичні методи для моделювання суспільних явищ; 2) соціальну фізику, що застосовує методи фізики для аналізу соціальних процесів, таких як поведінка натовпів; 3) машинне навчання як галузь штучного інтелекту, що дозволяє комп'ютерам навчатися на даних, знаходити закономірності та робити прогнози без явного програмування.

Зазначений підхід до прогнозування злочинності дозволив досягти точності на рівні 70–80% для короткострокових подій. Але водночас створюються й певні суперечності: наприклад, дослідження (зокрема, RAND) вказують на зменшення злочинності на 10–20%, проте виявляють проблему упередженості даних⁴. Ці методи мають наявні прогалини та невирішені аспекти⁵, як-от: недостатній аналіз внутрішньої роботи алгоритмів, відсутність порівняльних досліджень різних методів, брак даних про ефективність у різних контекстах, а також упередженість даних і засекреченість алгоритмів, що перешкоджає прозорості.

³ Gatti C, *Theoretical Roots, Rationalisations, and Legal Contradictions of Predictive Policing* (University of Turku 2025) vol 741, 6.

⁴ W L Perry and others, 'Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations' (RAND Corporation, 2013), <https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR233.html>.

⁵ Härtel J, 'Epistemologies of Predictive Policing: Mathematical Social Science, Social Physics and Machine Learning' (2021) 8(1) *Big Data & Society*, <<https://doi.org/10.1177/20539517211003118>>.

¹ Browning C R, N P Pinchak and C A Calder, 'Human Mobility and Crime: Theoretical Approaches and Novel Data Collection Strategies' (2021) 4 *Annual Review of Criminology* 99, <<https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-061020-021551>>.

² Закалюк А П, *Прогнозирование и предупреждение индивидуального преступного поведения* (Юридическая литература 1986) 191.

В українській кримінології прогнозування робить акцент на традиційні методи (регресія, сценарії) та адаптацію до воєнних реалій, інтегруючись у методологію детермінації та профілактики, але з обмеженим колом емпіричних даних. Звітність Офісу Генерального прокурора 2025 р. вказує на зростання злочинності на 15–20% у 2024 р.¹ із прогнозом «злочинного буму» після війни (+25–35%)².

Сучасна українська кримінологія стикається з низкою методологічних та емпіричних прогалин, які ускладнюють ефективне вивчення та прогнозування злочинності. Методологічні суперечності проявляються у діалектичних підходах та недостатності сучасних інтеграцій (наприклад, синергетичного підходу³ або використання штучного інтелекту), а також у термінологічній неузгодженості ключових понять, таких як «причини» та «детермінанти» злочинності⁴. Емпіричні прогалини зумовлені недостатністю баз даних або недостатністю якісної інформації у наявних реєстрах. Додатково до цього, виділяються поствоєнні аспекти: нагальний брак моделей прогнозування злочинності, пов'язаної із психологічними травмами (ПТСР ветеранів), міграційними процесами та станом економіки. Існують також виражені регіональні відмінності (наприклад, вищий ризик злочинності на сході країни). Загальну ситуацію погіршує розрив між кримінологічною доктриною та практикою, несистемний характер запобіжних заходів і брак цілісної національної стратегії протидії злочинності⁵.

Слід звернути увагу і на формування понятійного апарату кримінології. Прогнозування злочин-

ності в постконфліктних державах розвивалося паралельно з вивченням конфліктів та їх наслідків. Формування понятійного апарату відбувалося поступово, ґрунтуючись на значному обсязі теоретичних досліджень, що накопичувалися упродовж тривалого часу. В умовах війни та з розвитком технологій для гоміциду, інтернет-шахрайства, кіберзлочинності та інших модернізованих форм злочинності з'являються нові явища, які потребують понятійного визначення для подальшого вивчення. Поряд із суто кримінологічними поняттями, такими як «злочинність», «детермінація злочинності», «запобігання» та «криміногенна ситуація», виокремилися поняття, характерні для постконфліктних контекстів. Наприклад, «Конфліктна пастка», яка введена групою дослідників у рамках проекту Світового банку в книзі «Breaking the Conflict Trap: Civil War and Development Policy»⁶, описує самопідтримувальний цикл, за якого внутрішні збройні конфлікти створюють умови (поляризація, руйнування інститутів, економічний спад), що підвищують ймовірність нових конфліктів. У кримінологічному дискурсі це поняття застосовується для аналізу злочинності в постконфліктних суспільствах, зокрема для вивчення того, як наслідки збройного конфлікту стають поштовхом для формування організованої злочинності; воно інтегрується в конфліктну кримінологію, де злочинність розглядається як наслідок структурних конфліктів, а не індивідуальних факторів. Дослідження показують, що країни в «пастці» мають на 20–30% вищий ризик рецидиву злочинності та насильства.

Інше поняття – «Спойлер миру» – визначає того, хто підриває мирні процеси. Це визначення було запропоновано американським політологом Стівеном Стіверсом у 1992 р., а у кримінологічному сенсі термін почав застосовуватись пізніше – після напрацювань американської політологині Барбари Волтер, яка використовувала його в наукових дослідженнях громадянських війн, політичного насильства, тероризму та міжнародної безпеки⁷.

Третій важливий концепт – «Машинне навчання для прогнозування конфліктів» – це використання алгоритмів електронно-обчислювальних

¹ Про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення» (Офіс Генерального прокурора, 2025) <<https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchini-li-kriminalni-pravoporushennya-2>> .

² Hideg G, 'Balancing Control and Awareness: Firearms and Safety in Ukraine' (Small Arms Survey, December 2024) <<https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-Situation-Update-2024-Ukraine-3-EN.pdf>>.

³ Коваленко В В, 'Сучасний стан та перспективи кримінології: деякі методологічні аспекти' in *Збірник наукових праць за матеріалами науково-теоретичної конференції* (Нац акад внутр справ 2014) 5 <<https://www.navs.edu.ua/files/naukovadiyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zbir-tez-kriminol.pdf>>.

⁴ Тичина О М, 'Сучасний стан та перспективи кримінології: деякі методологічні аспекти' in *Збірник наукових праць за матеріалами науково-теоретичної конференції* (Нац акад внутр справ 2014) 69 <<https://www.navs.edu.ua/files/naukovadiyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zbir-tez-kriminol.pdf>>.

⁵ Орлов Ю В, *Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри* (Право 2023) <<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0574ad96-4bdd-4d82-a006-5684cc4b0442/content>>.

⁶ Collier P and others, *Breaking the Conflict Trap: Civil War and Development Policy* (World Bank and Oxford University Press 2003) <<https://share.google/cqiPLdrNqm9K8sCc4>>.

⁷ Walter B F, *Committing to Peace* (Princeton University Press 2002) <<https://doi.org/10.2307/j.ctvj13z61>>.

машин для створення баз даних та аналізу просторово-часових даних про злочини, соціально-економічних факторів і патрульних практик з метою просторового прогнозування майбутніх кримінальних вчинків. За відкритими даними, на цей час широко використовуються такі моделі машинного навчання, як XGBoost, Random Forest, SVM та нейронні мережі. Дослідження, проведені в США, засвідчили, що машинна модель може передбачати майбутні злочини на тиждень наперед з точністю близько 90%¹.

Про теоретичні суперечності з практикою, зокрема про теоретичний плюралізм та протиріччя радянських спадків із сучасними ліберальними підходами, висвітлено у монографії Н. В. Сметаніної².

Проблематика практичних суперечностей у застосуванні машинного навчання, зокрема при прогнозуванні злочинності (Predictive Policing), а також загальні етико-правові виклики та конфлікти у цій сфері були детально досліджені у дисертації О. В. Федорова. Автор наголосив на проблемних питаннях і виокремив необхідність удосконалення законодавства в частині чіткого розподілу ролей при використанні штучного інтелекту, запровадження аудиту алгоритмів та контролю за процесами, а також забезпечення підпорядкування цих процесів людині як остаточній ланці у прийнятті рішення³.

Перспективні напрямки наукових досліджень у прогнозуванні злочинності в поствоєнному суспільстві.

Поствоєнний стан суспільства, як соціально-правовий феномен, зазнає суттєвих змін комплексними трансформаціями, такими як масова міграція, ПТСР у ветеранів та учасників війни, економічний колапс, реінтеграція комбатантів, зростання обігу нелегальної зброї та гібридні загрози (кіберзлочинність, організована злочинність, торгівля людьми). Прогнозування злочинності

в такому контексті вимагає інтеграції традиційних кримінологічних методів із сучасними технологіями, враховуючи динаміку суспільних змін (наприклад, євроінтеграція, модернізація державного управління і розвиток місцевого самоврядування).

З урахуванням майбутніх викликів можливо навести перспективні напрямки наукових розвідок, базовані на аналізі міжнародної та української наукової літератури.

Сучасна міжнародна кримінологія (США, ЄС, Велика Британія) акцентує увагу на еволюції прогнозування від статистичних моделей до штучного інтелекту, з фокусом на постконфліктні суспільства (наприклад, після Другої світової війни чи війн на Балканах). Перспективні напрямки включають: комбінацію математичної соціальної науки, соціальної фізики та машинного навчання (ML) для точності прогнозування; розвиток прогнозів для травм (психологічні та соціально-психологічні травми, що виникають у поствоєнному суспільстві внаслідок бойових дій, втрат, насильства та інших стресових подій), міграції, урбанізації, глобалізації, неритмічності економіки тощо (наприклад, післявоєнні тренди в Англії/Уельсі, де економічні фактори пояснюють зростання злочинності⁴).

Перспективи також включають агентне моделювання⁵ для симуляції реінтеграції, з акцентом на перехідне правосуддя (transitional justice). До речі, метод агентного моделювання ґрунтовно розкрито, зокрема, у роботі Д. А. Омеляничук, в якій автор акцентує увагу на значенні агентно-орієнтованого моделювання (АОМ) як сучасного й ефективного інструменту для аналізу і прогнозування складних систем. Автор підкреслює, що АОМ, яке виникло на стику комп'ютерних наук та економіки, дозволяє моделювати складні системи через взаємодію індивідуальних елементів. Так само наголошується на різноманітності цілей АОМ (нормативні, емпіричні, евристичні, методологічні) та можливості їх класифікації за різними критеріями. Головна ідея полягає в тому, що АОМ є потужним інструментом для виявлення закономірностей, моделювання поведінки систем, підтрим-

¹ Wood M, 'Algorithm Predicts Crime a Week in Advance, but Reveals Bias in Police Response' (University of Chicago Division of the Biological Sciences, 2022) <<https://biologicalsciences.uchicago.edu/news/algorithm-predicts-crime-police-bias>>.

² Сметаніна Н В, *Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології* (Право 2016, <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18106/1/Smetanina_monogr_2016.pdf>).

³ Федоров О В, 'Інформаційні методики дослідження злочинності' (дис док філос наук, Національний юридичний університет ім Я Мудрого 2024) 228.

⁴ Wolpin K I, 'An Economic Analysis of Crime and Punishment in England and Wales, 1894–1967' (1978) 86(5) Journal of Political Economy 815 <<https://doi.org/10.1086/260713>>.

⁵ Грушецький А М 'Агентне моделювання: основні ідеї та перспективи' (2014) 161 Наукові записки НАУКМА: Соціологічні науки 21 <<https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3194>>.

ки прийняття рішень і прогнозування наслідків альтернативних сценаріїв, що робить його цінним для оптимізації управлінських рішень на різних рівнях¹. Незважаючи на те, що робота Д. А. Омелянчика присвячена інноваціям агентного моделювання (АОМ) в економічних процесах, вказаний метод вбачається ефективним і для кримінологічного прогнозування. Це інтегрується з необхідністю впровадження технологічних інновацій, таких як штучний інтелект (ШІ), у національні бази даних та міжнародну співпрацю. В українській кримінології перспективний фокус спрямований на адаптацію до воєнних реалій (починаючи з 2014 р.), що включає прогнози «злочинного буму» після війни.

Перспективними напрямками можуть стати: розвиток єдиної бази злочинів для ШІ-прогнозів, що охоплюватиме моделі для оцінки латентності (яка може сягати 20–30%) з урахуванням деокупованих зон; прогнози злочинності, пов'язаної з ПТСР у ветеранів та постраждалих від війни, міграцією (зокрема 6–8 млн. внутрішньо переміщених осіб), економічними потрясіннями; аналіз впливу перехідного правосуддя та профілактики насильства (зростання домашнього насильства на 3–9 тис. справ)²; євроінтеграція та реформи, що вимагають адаптації Кримінального Кодексу України (наприклад, проекту з 12 книг та некаральних інструментів) для цілей прогнозування³; а також суспільні трансформації, які потребують прогнозів з урахуванням демобілізації, корупції, економіки та цифровізації на основі міждисциплінарних досліджень. Так, кандидат історичних наук О. Ю. Титаренко описав стан економіки в радянській Україні після Другої світової війни та чинники, які призвели до зростання злочинності, підводячи причинний зв'язок між станом економіки та окремими кримінальними проявами у суспільстві, і провів паралелі з аналогічними чинниками під час війни на Донбасі до повномасштабного вторгнення⁴.

¹ Омелянчик Д. А., 'Агентно-орієнтоване моделювання економіки: особливості, види, проблеми' (2013) Теорія оптимальних рішень 9.

² Калініна А. В. та Шрамко С. С., 'Злочинність в Україні: як вона є під час війни і якою може бути у післявоєнний час?' (2022) 44 Питання боротьби зі злочинністю 98 <<https://doi.org/10.31359/2079-6242-2022-44-98>>.

³ Баулін Ю. В., 'Принципові відмінності проекту нового КК від чинного КК України' in *Новітні кримінально-правові дослідження – 2025* (МННП НУ «ОЮА» 2025) 7.

⁴ Титаренко О. Ю. 'Злочинність у промислових центрах східної України повоєнного періоду: особливості прояву'

Встановлення місця конкретних наукових питань у загальній структурі суміжної проблематики.

Під час проведення досліджень у сфері прогнозування злочинності із фокусом на поствоєнний період неабияке місце посідають такі ключові питання, як вплив психологічних травм на криміногенну динаміку, інтеграція ШІ у моделі прогнозування, еволюція організованих кримінальних структур. Фактично йдеться про широкую структуру суміжних проблем кримінології. Ця структура охоплює теоретичні основи, методологічні інструменти та практичні застосування, сприяючи формуванню ієрархічної моделі кримінологічних концепцій. Такий підхід дозволяє систематизувати знання: від загальних (макрорівень) до конкретних (мікрорівень) аспектів, з акцентом на поствоєнні трансформації суспільства (війна, як каталізатор нових криміногенних факторів, таких як масова міграція, ПТСР ветеранів і фізично/психічно постраждалих, корупція у відновленні пошкодженого війною господарства, зростання обігу нелегальної зброї, поштовх для розвитку якісно нової організованої злочинності). На основі аналізу літератури (зокрема, UNODC, GI-TOC та досліджень з прогнозування в Україні) суміжна проблематика включає кримінологічну теорію, соціальні науки та прикладні дисципліни. Конкретні питання розміщуються в ієрархії, де верхній рівень – загальні теорії (наприклад, теорія рутинної активності або соціальної дезорганізації), середній – методологічні рамки (прогнозування, як інструмент превенції), нижній – контекстуальні аспекти (поствоєнні фактори, такі як «злочинний бум», що прогнозується на рівні +25–35% для організованих злочинів⁵). Це сприяє формуванню ієрархічної моделі, де питання не ізольовані, а інтегровані для комплексного аналізу.

На необхідність комплексного, міжгалузевого підходу для точного прогнозування злочинності звертав увагу В. І. Шахун, наголошуючи, що злочинність – це складна глобальна проблема, яку неможливо повністю усунути через обмеженість сучасних знань про людину та суспільство. Для

(2020) 71(2) Правовий часопис Донбасу 43 <<https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-43-51>>.

⁵ 'Україна: динаміка організованої злочинності в контексті війни' (United Nations Office on Drugs and Crime, 2025) <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf>.

зменшення її впливу необхідно прогнозувати злочинність, що допомагає точно визначати цілі, пріоритети та заходи протидії, включаючи кримінально-правові, пенітенціарні та кримінально-політичні дії. Прогнозування є актуальним через зростаючу соціальну потребу вдосконалення правових основ боротьби зі злочинністю та необхідність створення державної системи спостереження, аналізу й прогнозу для ефективної протидії¹.

Систематизація релевантних наукових знань про прогнозування злочинності в поствоєнний період.

Така систематизація передбачає класифікацію наявних даних, теорій та методів за ключовими категоріями, з метою їх інтеграції в єдину когерентну парадигму. Поствоєнний період як соціально-правовий феномен характеризується підвищеною вразливістю суспільства: масовою міграцією, психологічними травмами, економічними потрясіннями, модернізацією кримінальних мереж. На основі аналізу сучасної літератури знання систематизуються за теоретичним, методологічним та емпіричним рівнями, з акцентом на постконфліктні суспільства (наприклад, Україна після 2022 р., з аналогіями щодо Балкан 1990-х чи Іраку 2000-х). Це дозволяє інтегрувати їх у парадигму, що поєднує превентивні стратегії з етичними регуляціями для теоретичного розвитку.

На теоретичному рівні систематизуються загальні теорії детермінації злочинності, адаптовані до поствоєнних умов (Детермінація злочинності як гібридна система, постконфліктна теорія «злочинного буму», етичні та соціальні концепції). При цьому знання про методи потрібно систематизувати за типами, з акцентом на адаптацію до нестабільності поствоєнних даних у зв'язку з їх латентністю та цензурою. У свою чергу, емпіричні знання базуються на статистиці та опитуваннях, систематизованих за типами злочинів, виходячи із загальних тенденцій, специфічних кейсів та обмежених даних.

Для подальшого теоретичного розвитку означені знання інтегруються в ієрархічну парадигму поствоєнного прогнозування злочинності, що поєднує рівні в єдину систему. Ця парадигма формує узгоджену систему, де теорія інформує методи, а емпірика валідує прогнози, сприяючи розвитку нових моделей (наприклад, для кібервійн, шахрайських винаходів, торгівлі зброєю).

Висновки. За результатами проведеного дослідження необхідно зазначити, що розробленість проблематики прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах перебуває у динамічному стані. Фокус уваги дослідників зосереджується на проблемі зростання конфліктів. Наявні напрацювання можуть стати основою для подальших наукових розвідок та рекомендацій для національної практики.

Зарубіжна кримінологія має глибші методологічні інструменти, але страждає від етичних та правових суперечностей, тоді як українська – від емпіричних прогалин і воєнних викликів. Для релевантності досліджень є потреба в інтеграції розробок із використанням технологій ШІ та напрацюванні таких перспективних напрямів, як, наприклад, «воєнна кримінологія».

Перспективні напрями спрямовані на інтеграцію технологій із соціальними факторами для точних поствоєнних прогнозів із метою превенції злочинності. Для України актуальними є локальні адаптації (військові злочини, ПТСР та ін.), міждисциплінарний підхід із потенціалом міжнародної співпраці. Також слід враховувати наявну упередженість даних та етичні проблеми, що виникають у поствоєнному прогнозуванні.

Проблема прогнозування є складною і недостатньо дослідженою, оскільки вимагає визначення майбутнього стану злочинності з обов'язковим застосуванням не лише теоретичних, а й емпіричних інструментів. При цьому проблема прогнозування злочинності базується на матеріалах соціального прогнозування, тому доробки у цій сфері включають праці не лише правників, а й істориків, соціологів, політологів, економістів тощо.

¹ Шакун В І, 'Аналіз злочинності: проблеми термінології' (2023) 2 Філософські та методологічні проблеми права 73 <<https://doi.org/10.33270/02232602.73>>.

REFERENCE

Bibliography

Authored Books

1. М Н Kolodiazhnyi and A S Yakovlev, *Zlochynnist u sferi zemelnykh vidnosyn: fenomen i stratehiia zapobihannia* [Crime in the Sphere of Land Relations: Phenomenon and Prevention Strategy] (Pravo 2024) 10–11. (in Ukrainian)

2. Carlo Gatti, *Theoretical Roots, Rationalisations, and Legal Contradictions of Predictive Policing* (University of Turku Press 2025) vol 741. (in English)
3. Paul Collier and others, *Breaking the Conflict Trap: Civil War and Development Policy* (World Bank and Oxford University Press 2003) <<https://share.google/cqiPLdrNqm9K8sCc4>> (in English)
4. A P Zakaliuk, *Prohnozuvannia i poperedzhennia indyvidualnoho zlochynnoho povedennia* [Forecasting and Prevention of Individual Criminal Behaviour] (Yurydychna Literatura 1986) 191. (in Ukrainian)
5. Barbara F Walter, *Committing to Peace* (Princeton University Press 2002) <<https://doi.org/10.2307/j.ctv1j13z61>> (in English)
6. Yu V Orlov, *Zlochynnist i protydiia ii v umovakh viiny: kryminalno-pravovyi ta kryminolohichni vymiry* [Crime and Counteraction in War Conditions: Criminal Law and Criminological Dimensions] (Pravo 2023) <<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0574ad96-4bdd-4d82-a006-5684cc4b0442/content>> (in Ukrainian)
7. O V Fedorov, *Informatsiini metodyky doslidzhennia zlochynnosti* [Information Methods for Crime Research] (Doctoral dissertation, National University 'Yaroslav Mudryi Law University', 2024) 228 <<https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20027>> (in Ukrainian)
8. N V Smetanina, *Naukovi pidkhody do teorii zlochynnosti u suchasni ukrainskii kryminolohii* [Scientific Approaches to the Theory of Crime in Modern Ukrainian Criminology] (Pravo 2016) <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18106/1/Smetanina_monogr_2016.pdf> (in Ukrainian)

Journal Articles

1. Ingrid L P Nyborg, 'Emerging Perspectives on Post-Conflict Police-Community Relations' (2019) 15(2) Journal of Human Security 1 <<https://doi.org/10.12924/johs2019.15020001>> (in English)
2. Max Murphy, Ezra Sharpe and Kayla Huang, 'The Promise of Machine Learning in Violent Conflict Forecasting' (2024) 6 Data & Policy e27 <<https://doi.org/10.1017/dap.2024.27>> (in English)
3. V S Batoryhareieva, 'Osoblyvosti zapobihannia zlochynnosti u suchasnomu tranzytyvnomu suspilstvi Ukrainy' [Features of Crime Prevention in Modern Transitional Ukrainian Society] (2025) 49 Pytannia Borotby zi Zlochynnistiu 12 <<https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-12>> (in Ukrainian)
4. O V Novikov, 'Problemy vykorystannia deiakyykh metodiv prohnozuvannia zlochynnosti dlia peredbachennia kryminohennoi sytuatsii v Ukraini u povojennyi period' [Problems of Using Certain Crime Forecasting Methods to Predict the Criminogenic Situation in Ukraine in the Post-War Period] (2025) 49 Pytannia Borotby zi Zlochynnistiu 43 <<https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-43>> (in Ukrainian)
5. Christopher R Browning, Nicolo P Pinchak and Catherine A Calder, 'Human Mobility and Crime: Theoretical Approaches and Novel Data Collection Strategies' (2021) 4 Annual Review of Criminology 99 <<https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-061020-021551>> (in English)
6. O Yu Tytarenko, 'Zlochynnist u promyslovyykh tseentrakh skhidnoi Ukrainy povojennoho periodu: osoblyvosti proiavu' [Crime in Industrial Centres of Eastern Ukraine in the Post-War Period: Features of Manifestation] (2020) 71(2) Pravovyi Chasopys Donbasu 43 <<https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-43-51>> (in Ukrainian)
7. Jens Härtel, 'Epistemologies of Predictive Policing: Mathematical Social Science, Social Physics and Machine Learning' (2021) 8(1) Big Data & Society <<https://doi.org/10.1177/20539517211003118>> (in English)
8. V V Vasylevych, 'Teoretychni problemy kryminolohichnoho prohnozuvannia' [Theoretical Problems of Criminological Forecasting] (2012) 5 Naukovo-Informatsiyni Visnyk Pravo 118. (in Ukrainian)
9. Kenneth I Wolpin, 'An Economic Analysis of Crime and Punishment in England and Wales, 1894–1967' (1978) 86(5) Journal of Political Economy 815 <<https://doi.org/10.1086/260713>> (in English)
10. A M Hrushetskyi, 'Agentne modeliuvannia: osnovni idei ta perspektyvy' (Agent-Based Modelling: Main Ideas and Prospects) (2014) 161 Naukovi Zapysky NaUKMA: Sotsiolohichni Nauky 21 <<https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3194>> (in Ukrainian)
11. V I Shakun, 'Analiz zlochynnosti: problemy terminolohii' [Crime Analysis: Problems of Terminology] (2023) 2 Filosofski ta Metodolohichni Problemy Prava 73 <<https://doi.org/10.33270/02232602.73>> (in Ukrainian)
12. D A Omelianchuk, 'Agentno-orientovane modeliuvannia ekonomiky: osoblyvosti, vydy, problemy' [Agent-Oriented Modelling of the Economy: Features, Types, Problems] (2013) Teoriia Optymalnykh Rishen 9. (in Ukrainian)
13. A V Kalinina and S S Shramko, 'Zlochynnist v Ukraini: iak vona ye pid chas viiny i yakoiu mozhe buty u pisliavoiennyi chas?' [Crime in Ukraine: What It Is Like During the War and What It Might Be Like in the Post-War Period] (2022) 44 Pytannia Borotby zi Zlochynnistiu 98 <<https://doi.org/10.31359/2079-6242-2022-44-98>> (in Ukrainian)

Conference Papers

1. O M Lytvynov, 'Publichne upravlinnia XXI stolittia: osoblyvosti voiennoho i pisliavoiennoho periodiv' in *XXIII Mizhnarodnyi Naukovyi Kongres* (Kharkiv National University named after V N Karazin, 2023) 19–20. (in Ukrainian)
2. V V Kovalenko, 'Suchasnyi stan ta perspektyvy kryminolohii: deiaki metodolohichni aspekty' in *Zbirnyk Naukovykh Prats za Materialamy Naukovo-Teoretychnoi Konferentsii* (Kyiv, 20 March 2014) 5–9 <<https://www.navs.edu.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirnuki/zbir-tez-kriminol.pdf>> (in Ukrainian)
3. A V Kalinina and S S Shramko, 'Naukove rozroblennia problemy zapobihannia avtotransportnoi zlochynnosti: stan ta perspektyvy' in *Almanakh Naukovykh Prats Fakhivtsiv Naukovo-Doslidnogo Instytutu Vychennia Problem Zlochynnosti imeni Akademika V V Stashysa* (Pravo 2022) 16–23. (in Ukrainian)
4. A A Bova, 'Metodychni problemy prohnouzuvannia zlochynnosti' in *Kryminolohichna Teoriia i Praktyka: Dosvid, Problemy Siohodennia ta Shliakhy Yikh Vyrishennia* (National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 25 March 2016) 65–68. (in Ukrainian)
5. O M Tychyna, 'Suchasnyi stan ta perspektyvy kryminolohii: deiaki metodolohichni aspekty' in *Zbirnyk Naukovykh Prats za Materialamy Naukovo-Teoretychnoi Konferentsii* (Kyiv, 20 March 2014) 69–71 <<https://www.navs.edu.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirnuki/zbir-tez-kriminol.pdf>> (in Ukrainian)
6. Yu V Baulin, 'Prynstypovi vidminnosti proektu novoho KK vid chynnoho KK Ukrainy' in *Almanakh Naukovykh Prats 'Novitni Kryminalno-Pravovi Doslidzhennia – 2025'* (Mykolaiv, MNNIP NU 'OYA', 2025) 7–17. (in Ukrainian)

Websites

1. Johanna Kleffmann, 'Organised Crime in Post-Conflict Settings – Organised Crime as a Challenge for International Peacebuilding Efforts in Post-Conflict Colombia' (ResearchGate, 2019) <https://www.researchgate.net/publication/334130635_Organised_Crime_in_Post-Conflict_Settings_-_Organised_Crime_as_a_Challenge_for_International_Peacebuilding_Efforts_in_Post-Conflict_Colombia> (in English)
2. Walter L Perry and others, 'Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations' (RAND Corporation, 2013) <https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR233.html> (in English)
3. Office of the Prosecutor General, 'Statystyka zlochynnosti' (Crime Statistics) <<https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushennya-2>> (in Ukrainian)
4. Gergely Hideg, 'Balancing Control and Awareness: Firearms and Safety in Ukraine' (Small Arms Survey, December 2024) <<https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-Situation-Update-2024-Ukraine-3-EN.pdf>> (in English)
5. Matt Wood, 'Algorithm Predicts Crime a Week in Advance, but Reveals Bias in Police Response' (The University of Chicago Division of the Biological Sciences, 2022) <<https://biologicalsciences.uchicago.edu/news/algorithm-predicts-crime-police-bias>> (in English)
6. United Nations Office on Drugs and Crime, 'Ukraina: Dynamika Orhanizovanoi Zlochynnosti v Konteksti Viiny' [Ukraine: Dynamics of Organised Crime in the Context of War](UNODC, 2025) <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf> (in English)

Кабанець В. О.**Окремі питання стану сучасної наукової розробленості проблем прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах**

Стаття присвячена аналізу сучасного стану наукової розробки проблем прогнозування та запобігання злочинності в постконфліктних державах з акцентом на Україну, як країну, що переживає наслідки збройного конфлікту. Автор розглядає цю тему як актуальну в контексті глобальних змін початку ХХІ ст., зокрема протистояння демократичних і авторитарних режимів, що призводить до дестабілізації суспільства, зростання організованої злочинності та порушення громадського порядку. Постконфліктні періоди характеризуються державною крихістю, слабким соціальним капіталом і воєнними економіками, що сприяють розвитку кримінальної активності. В Україні, за даними Офісу Генерального прокурора, спостерігається зростання кримінальних правопорушень під час воєнного стану, подібно до ситуацій у Колумбії та Афганістані.

У вітчизняній кримінології слід робити акцент на адаптації класичних методів до локальних реалій (війна, ПТСР, міграція), з використанням регресійного аналізу, сценарного прогнозування. Зарубіжна кримінологія розвинена глибше, базуючись на теоріях раціонального вибору, рутинної активності та закономірностях злочинності, з емпіричними даними з Big Data, GIS та моделями SEPP, досягаючи точності 70–80%.

Прогалини включають методологічні суперечності (термінологічна неузгодженість, упередженість даних), емпіричні проблеми (недоступність баз даних у воєнний час) та поствоєнні аспекти (моделі для ПТСР, реінте-

грації комбатантів). Формується понятійний апарат: «конфліктна пастка», «спойлер миру», «машинне навчання для прогнозування конфліктів».

Визначаються перспективні напрямки: інтеграція ШІ, агентне моделювання, адаптація до євроінтеграції, реформ Кримінального кодексу, прогнозування для міграції, нелегальної зброї, кіберзлочинності. Стаття систематизує знання в ієрархічній моделі – від загальних теорій до контекстуальних аспектів, підкреслюючи потребу в міждисциплінарному підході та міжнародній співпраці.

Підкреслюється, що проблема є динамічною, водночас потребує подолання етичних і правових суперечностей, розвитку «воєнної кримінології».

Ключові слова: кримінологічне прогнозування, запобігання злочинності, постконфліктні держави, машинне навчання, «конфліктна пастка», «спойлер миру».

Kabanets V. O.

Certain Issues of the Current State of Scientific Development of Problems in Forecasting and Preventing Crime in Post-Conflict States

The article analyzes the current state of scientific development regarding the issues of forecasting and preventing crime in post-conflict states, with a focus on Ukraine as a country experiencing the aftermath of armed conflict. The author views this topic as relevant in the context of global changes in the early 21st century, particularly the confrontation between democratic and authoritarian regimes, leading to societal destabilization, the rise of organized crime, and disruptions in public order. Post-conflict periods are characterized by state fragility, weak social capital, and war economies that foster criminal activity. In Ukraine, according to the Office of the Prosecutor General, there is an increase in criminal offenses during martial law, similar to situations in Colombia and Afghanistan.

In Ukrainian criminology, emphasis should be placed on adapting classical methods to local realities (war, PTSD, migration), using regression analysis and scenario forecasting. Foreign criminology is more advanced, based on theories of rational choice, routine activities, and crime patterns, with empirical data from big data, GIS, and SEPP models, achieving 70–80% accuracy.

Gaps include methodological contradictions (terminological inconsistencies, data bias), empirical issues (inaccessibility of databases during wartime), and post-war aspects (models for PTSD, combatant reintegration). The conceptual apparatus is formed: «conflict trap», «peace spoiler», «machine learning for conflict forecasting».

Prospective directions: integration of AI, agent-based modeling, adaptation to EU integration, reforms of the Criminal Code, forecasting for migration, illegal arms, cybercrime. The article systematizes knowledge in a hierarchical model, from general theories to contextual aspects, highlighting the need for an interdisciplinary approach and international cooperation.

It is emphasized that the problem is dynamic, while requiring overcoming ethical and legal contradictions and the development of «military criminology.»

Keywords: Criminological forecasting, Crime prevention, Post-conflict states, Machine learning, «Conflict trap», «Peace spoiler».

Стаття надійшла до редакції: 12.11. 2025 р.

Прийнята до друку: 20.11.2025 р.